

У ЗАВИЧАЈУ ВУКА И ЦВИЈИЋА

Са првим пролећним данима традиционално почињу излети и екскурзије ученика основних и средњих школа. Циљ наведених путовања је не само рекреација и забава ученика већ и учење. На екскурзијама се учи на посебан начин. Научено градиво из више образовно-васпитних области у школским клупама посетом појединим просторима исто се проширује и претвара у трајно стечено знање.

Географски факултет Универзитета у Београду полазећи од мисли Јована Цвијића да „географија се учи ногама” припрема стручњаке више профила који путовања, излете, екскурзије претварају у доживљаје трајне вредности. Стечена искуства на овај начин користе се касније кроз научну и наставну праксу. Иста се преносе на млађе генерације и тако своја знања, доживљаје, сусрете чувају од заборавља.

У суботу, 19. априла 2008. године студенти прве године туристичког смера на Географском факултету у Београду извели су своју прву наставно-научну екскурзију. Предвођени проф. др Стеваном М. Станковићем обишли су Јадар, завичај Вука Караџића и Јована Цвијића.

Модерни аутобус уз опуштenu атмосферу путника брзо је савлађивао растојање између Београда и Лознице. Досаде и монотоније није било. Преко микрофона плеле су се речи и реченице професора Станковића у прелепу причу о Београду, Сави и Дунаву, Срему, аутопуту Београд – Загреб, Шапцу и мачванским селима. Деоницу пута између Шапца и Лознице професор Станковић вешто је искористио за причу о повратцима Јована Цвијића, о празницима, зимским и летњим одморима кући. Студенти су упијали сваку изговорену реч о прашњавом или барама испуњеним путем, превозним средствима, те венцима и повијарцима Гучева, лозничке цркве, дуго жељеним сусретом са мајком Маријом.

Лозница, и званично са епитетом град, у новој административној подели Републике Србије стално мења свој лик новим улицама, пословним и стамбеним објектима. И ако већ подуже време некадашњи хемијски гигант „Вискоза” не ради, становници Лознице проналазе

своје место у склопу нових делатности. Посебно су присутни угоститељство, трговина и туризам.

Прво одредиште и подужи одмор наших младих туризмолога је Бања Ковиљача. Поплочане стазе у бањском парку, разлистало дрвеће и расцветале површине пружају пријатан ужитак за шетњу и одмор. Обилазе се угоститељско-смештајни капацитети. Тече прича о здравствено-рекреативној намени „Подрињске лепотице”.

*Споменик Јовану Цвијићу у
Лозници*

У Лозници, после обиласка цркве Покрова пресвете Богородице на лозничком Шанцу познатом из славног војевања против босанских муслимана за време Првог српског устанка, обилазе се спомен-обележја Јована Цвијића.

Стари споменик великог научника је близу лозничке цркве и Основне школе „Анта Богићевић”, коју су својевремено похађали Вук Караџић и Јован Цвијић. Пажљиво се слушају речи професора Станковића о прецима Јована Цвијића. Казивање о Јовану Цвијићу у Лозници доживљава се скоро мистично.

Пред новим спомеником Јована Цвијића на истоименом тргу, укратко, своје колеге о подизању споменика и вајару, Дринки Радовановић из Београда, обавештава Милица Тешић, некадашња ученица друге, лозничке основне школе „Јован Цвијић” основане 1953. године. Сазнајемо да су у Лозници Цвијићу подигнуте и две спомен-бисте и да његово име носи и најлепша улица, данас пешачка зона.

Од 1953. године у Лозници делује подружница Српског географског друштва која је носилац дела манифестације „Цвијићеви дани”. Дознајемо да је и тек основано Друштво српско-руског

пријатељства у Лозници у петак, 11. априла 2008. године понело име Јована Цвијића. Циљ основаног Друштва је проширење пријатељских, образовних и културних веза два пријатељска народа.

Пут за Тршић води нас поред ОШ „Јован Цвијић” и Лагатора, некадашњег имања Вука Караџића, а данас новог центра Лознице. Ту је нова црква, спортска хала, бензинска пумпа, туристичко-угоститељски објект „Ad drinum”. У догледно време предвиђена је и изградња стамбеног комплекса.

Тршић, родно место Вука Караџића, дочекује посетиоце у новом руху: узоране њиве, расцветане ливаде и жубор речице Жеравије пружају мир и спокој. На паркингу аутобуси и аутомобили поштовалаца реформатора српског језика. То су први излетници и екскурзијанти. Свима је одредиште кућа великог Вука.

Поред асфалтне стазе су исписане на дрвеним таблама народне пословице и мудрости које је сачувао од заборава Вук Караџић.

Манастир Трноша

На Вуковој спомен кући стари, дотрајали дрвени кров замењен је новом шиндром. Скоро два месеца вешти мајстори из Сирогојна, Будиша Секулић и Миле Бојовић око 20 m³ храстовине претворили су у лепе дашчице, шиндру којом су покрили Вукову кућу и тако зауставили прокишњавање и пропадање овог знаменитог објекта. Из приче кустоса,

Марије Шћећић и Драгице Игњатовић, дознајемо да је Вукова кућа саграђена 1933. године на месту где је била његова родна кућа, која је изгорела 1813. године. Заједно са окућницом Вукова кућа је још 1972. године проглашена за културно добро од изузетног значаја.

Поред спомен куће у Тршићу до јесени биће реконструисано и сабориште, а конзерваторски радови обавиће се и на Доситејевом музеју. Конзерватори Етнографског музеја из Београда већ су извршили конзервацију 210 предмета из Вукове куће и осталих објеката.

Од Тршића пут нас води до средњовековног манастира Трноше, задужбине краља Драгутина и његове жене Кателине. Високи зидови и тешка капија чувају лепоту цркве и манастирских конака. У старом конаку је смештен и Вуков музеј раног школовања. Поред манастира у хладу разлисталих липа пажњу посетилаца привлачи капелица и чесма Девет Југовића. У манастиру поред историјата истога дознајемо и о експлоатацији, односно флаширању природне, питке воде „Трноша”. Она се углавном пласира у иностранству.

Ваљевским путем до Завлаке, а касније преко планине Цер, стиже се у Шабац. У подножју ове планине је мало историјско место Текериш. Задржавамо се поред спомен-обележја победницима Церске битке. Велики громадни споменик са натписом „Ваша дела су бесмртна” симболизира херојску одбрану српског војника и народа Јадра у Првом светском рату.

У повратку, на релацији Шабац – Обреновац, пратећи ток Саве у наручје моћног Дунава, наша једнодневна екскурзија Јадру завршава се док иза нас Сунце полако залази.

Утиске са овог лепог путовања тек ћемо сређивати, али сигурно знамо да завичају Вука и Цвијића треба се чешће враћати, великанима у походе долазити.

Величко Петрушевски